

Mål med undervisning

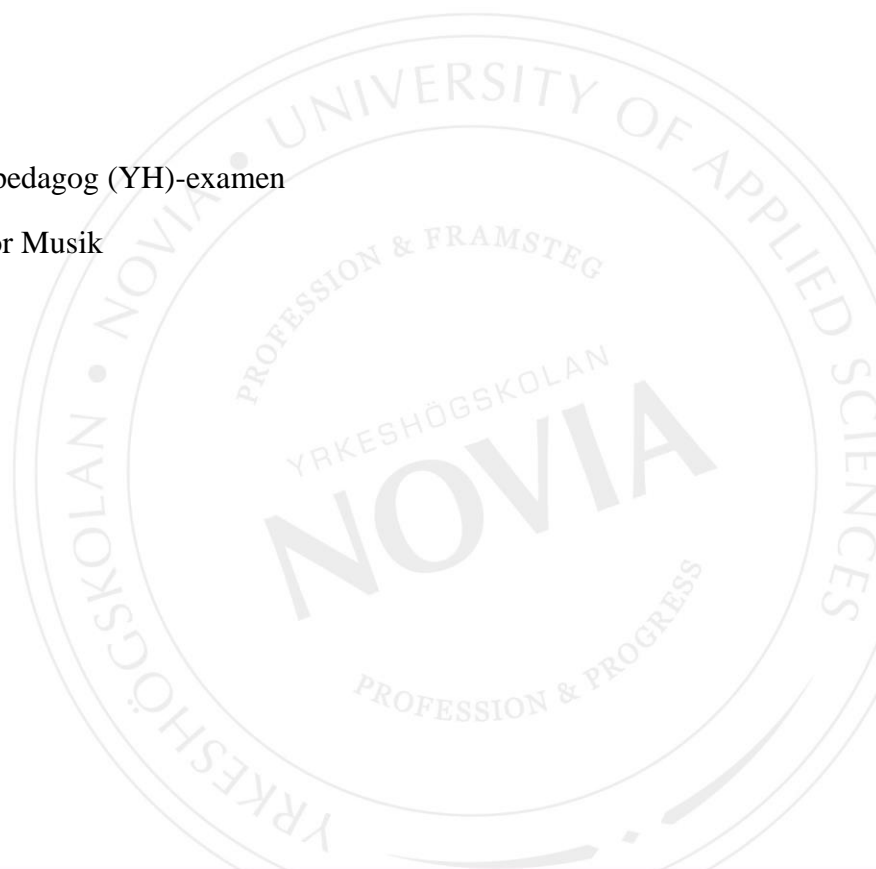
En studie om att sätta upp mål tillsammans med en elev

Sebastian Sundqvist

Examensarbete för Musikpedagog (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för Musik

Jakobstad, 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Sebastian Sundqvist

Utbildning och ort: Musik, Jakobstad

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Musikpedagog

Handledare: Bo-Anders Sandström

Titel: Mål med undervisning - En studie om att sätta upp mål tillsammans med en elev

Datum 27.4 2021 Sidantal 22

Abstrakt

Syftet med studien är att beakta elevens intressen och motivation i min undervisning genom att undersöka hur man tillsammans kan sätta upp mål. Orsaken till valet av ämne grundar sig i mitt intresse att beakta elevens intressen och motivation i mitt arbete som gitarrlärare inom fri bildning. Jag vill lära mig mera om hur jag kan inkludera eleven i undervisningen genom att sätta upp målsättningar för att uppnå en undervisning som är mera långsiktig. Forskningsfrågorna jag ställer är: Kan jag som lärare tillsammans med eleven sätta upp mål genom att beakta elevens intressen och motivation? Kan man väcka och upprätthålla elevens intresse och motivation genom att inkludera eleven i uppsättandet av mål för undervisningen? Vilka egenskaper förväntas jag behärska som lärare inom fri bildning? För att besvara dessa frågor har jag utarbetat mål tillsammans med fyra av mina gitarrelever. Jag använder mig av en autoetnografisk metod. I arbetet beskriver jag processen i utarbetandet av mål för mina elever.

Resultatet visar att man kan sätta upp mål tillsammans med eleven genom att beakta intressen och motivation, man kan väcka och upprätthålla intresset och motivation genom att inkludera eleven i uppsättandet av mål. Som lärare inom fri bildning förväntas jag vara socialt kompetent och ha samhällsintresse. Jag behöver också kunna beakta individernas behov vad gäller studiernas innehåll samt ha förmåga att inkludera eleverna.

Språk: Svenska
gitarrundervisning

Nyckelord: Mål, motivation, fri bildning,

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Sebastian Sundqvist

Koulutus ja paikkakunta: Musiikki, Pietarsaari

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Musiikkipedagogia

Ohjaaja: Bo-Anders Sandström

Nimike: Opetuksen Tavoitteet – Tutkimus tavoitteiden asettamisesta yhdessä oppilaan kanssa

Päivämäärä 27.4 2021 Sivumäärä 22

Tiivistelmä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ottaa huomioon oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ja motivaatio opetuksessani pohtimalla miten voidaan yhdessä asettaa tavoitteita. Aiheen valinta pohjautuu omaan kiinnostukseeni kohdata oppilaan toiveet ja motivaatio työssäni vapaan sivistystyön kitaransoiton opettajana. Haluan oppia lisää keinoja joilla voin ottaa oppilaan mukaan opetuksen tavoitteiden asettamiseen saavuttaakseni pitkäjänteisempää opetusta. Tutkimuskysymykseni ovat: Voinko opettajana yhdessä oppilaan kanssa asettaa tavoitteet huomioiden oppilaan omat toiveet ja hänen motivaationsa? Onko mahdollista herättää ja ylläpitää oppilaan kiinnostus ja motivaatio osallistamalla oppilas opetuksen tavoitteiden asettamiseen? Mitä ominaisuuksia minun odotetaan omaavan vapaan sivistystyön opettajana?

Voidakseni vastata näihin kysymyksiin olen laatinut tavoitteet neljän kitaransoiton oppilaani kanssa. Käytän autoetnograafista menetelmää. Tutkimuksessa kuvaan laadintaprosessia tavoitteiden asettamisessa oppilailleni. Tulos osoittaa, että voi asettaa tavoitteita yhdessä oppilaan kanssa ottaen huomioon oppilaan kiinnostuksen kohteet ja motivaation, voi myös herättää ja ylläpitää kiinnostusta ja motivaatiota ottamalla oppilaan mukaan tavoitteiden asettamiseen. Vapaan sivistystyön opettajana minun edellytetään olevan sosiaalisesti pätevä ja omaavan yhteiskunnallista kiinnostusta. Minun tulee myös pystyä ottamaan huomioon yksilöiden tarpeet opintojen sisällön suhteen sekä omata kykyä osallistaa oppilaat.

Kieli: Ruotsi
kitaranopetus

Avainsanat: Tavoitteet, motivaatio, vapaan sivistystyön,

BACHELOR'S THESIS

Author: Sebastian Sundqvist

Degree Programme: Music, Pietarsaari

Specialization: Music pedagogue

Supervisor: Bo-Anders Sandström

Title: Goals for teaching – A study about setting goals together with a student

Date 27.4 2021 Number of pages 22

Abstract

The purpose of the study is to consider the student's interests and motivation in my teaching by investigating how to set goals together. The reason for choosing the subject is based on my interest in considering the student's interests and motivation in my work as a guitar teacher in free education. I want to learn more about how I can include the student in the teaching by setting goals to achieve a teaching that is more long-term. The research questions I ask are: Can I, as a teacher together with the student, set goals by considering the student's interests and motivation? Can the student's interest and motivation be aroused and maintained by including the student in setting goals for the teaching? What qualities am I expected to master as a teacher in free education? To answer these questions, I have developed goals together with four of my guitar students. I use an autoethnographic method. In the work, I describe the process in the preparation of goals for my students.

The results show that you can set goals together with the student by considering interests and motivation, you can arouse and maintain interest and motivation by including the student in setting goals. As a teacher in free education, I am expected to be socially competent and have a public interest. I also need to be able to take into account the needs of the individuals in terms of the content of the studies and be able to include the students.

Language: Swedish

Key words: goal, motivation, free education, guitar teaching

Innehållsförteckning

1.....	Inledning	1
1.1.....	Syfte och forskningsfrågor	2
1.2.....	Disposition	2
2.....	Musikutbildning på fritiden i Finland	2
2.1.....	Grundläggande konstundervisning	3
2.2.....	Fri bildning	5
3.....	Mål och motivation	5
3.1.....	Mål	5
3.2.....	Motivation	6
4.....	Metod	6
4.1.....	Studiens genomförande, validitet och reliabilitet	7
5.....	Processbeskrivning	7
5.1.....	Presentation av eleverna	8
5.2.....	Utarbetandet av mål	9
5.3.....	Planering av lektioner	10
5.4.....	Resultat	10
6.....	Slutdiskussion	11
7.....	Källförteckning	14

1 Inledning

Redan efter ett år av studier i musikpedagogik fick jag möjligheten att undervisa gitarr på Jakobstads Svenska Arbetarinstitut i Finland. Jag kastades in i en situation var jag hade individuella lektioner med 20 elever i varierande åldrar och nivåer. Eftersom jag var oerfaren kändes situationen nästan övermäktig. Jag märkte att ingen lektion är den andra lik och att jag behöver kunna anpassa och förhålla mig till varje elev på olika sätt. Det kan finnas många olika orsaker varför någon börjar ta gitarrlektioner. När jag möter en ny elev försöker jag ta reda på vad eleven vill få ut av lektionerna. Ofta handlar det om ett intresse att vilja lära sig eller bli bättre på att spela. Det kan också handla om att elevens föräldrar tycker att deras barn behöver en vettig sysselsättning. När jag idag tänker tillbaka på min tidigare undervisning märker jag att det jag saknade för några år sedan var verktyg för hur jag som lärare hittar lämpligt material och metoder för att bedriva en långsiktigare undervisning.

Jakobstads Svenska Arbetarinstitut lyder under lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). I lagen om fritt bildningsarbete finns endast allmänna mål och syften och ingen utarbetad läroplan för gitarrundervisning finns att tillgå. Det gör att mera ansvar sätts på läraren men också att lektionerna kan utformas fritt och eleven har möjlighet att påverka med sina egna intressen och önskemål. Det finns dock en risk att undervisningen pågår från vecka till vecka utan långsiktiga mål ifall läraren inte aktivt jobbar mot detta eller om eleven saknar egna målsättningar eller motivation.

Inom den grundläggande konstundervisningen som är en annan vanlig undervisningsform för barn och ungdomar har det dom senaste åren skett en utveckling mot fokusering på elevens egna intressen och individuella målsättningar i och med de nya läroplansgrunderna som kom 2017. Grunderna för läroplanen inom grundläggande konstundervisning bygger på synen om att eleven har en aktiv roll i lärandet, lär sig ställa upp och arbeta mot mål (Utbildningsstyrelsen).

Dessa tankar och min strävan efter att sätta eleven i fokus i min undervisning har lett till att jag vill undersöka hur man kan sätta upp mål gemensamt med eleven i en instrumentundervisnings situation.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att beakta elevens intressen och motivation i min undervisning genom att undersöka hur man tillsammans kan sätta upp mål. Orsaken till valet av ämne grundar sig i mitt intresse att beakta elevens intressen och motivation. Jag vill lära mig mera om hur jag kan inkludera eleven i undervisningen genom att sätta upp målsättningar för att uppnå en undervisning som är mera långsiktig. Forskningsfrågorna jag ställer är följande:

- Kan jag som lärare tillsammans med eleven sätta upp mål genom att beakta elevens intressen och motivation?
- Kan man väcka och upprätthålla elevens intresse och motivation genom att inkludera eleven i uppsättandet av mål för undervisningen?
- Vilka egenskaper förväntas jag behärska som lärare inom fri bildning?

1.2 Disposition

I kapitel två beskriver jag två former av frivillig musikutbildning på fritiden i Finland. I kapitel tre går jag igenom vad mål och motivation innebär för denna studie. I kapitel fyra går jag igenom val av forskningsmetod, studiens genomförande samt dess validitet och reliabilitet. I kapitel fem beskriver jag processen i arbetet. Till sist sammanfattas arbetet i kapitel sex, jag diskuterar resultatet och reflekterar kring min egen utveckling.

2 Musikutbildning på fritiden i Finland

I detta kapitel har jag valt att presentera två former av musikutbildning på fritiden i Finland. Med musikutbildning på fritiden menar jag musikutbildning som sker utanför grundskolan. De två utbildningsformerna jag tar upp är grundläggande konstundervisning och fri bildning. Jag går igenom hur de två utbildningsformerna uppstod, syftet, mål och jämför dessa två i kapitel sex. Min egen arbetsplats som jag skriver om i inledningen hör till den fria bildningen. Varför jag tar upp grundläggande konstundervisningen är för att jag anser att den har en struktur som stöder sådan undervisning som jag strävar till att bedriva och att min utbildning ger mig behörighet att jobba inom den.

2.1 Grundläggande konstundervisning

Journalisten Lasse Garoff säger att systemet för den grundläggande konstundervisningen i Finland är unikt i världen (2019, 13). Det unika är att den erbjuder omfattande konstundervisning åt en relativt stor del av Finlands barn och ungdomar säger Garoff (2019, 36). I lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) definieras syftet i § 1:

“Med grundläggande konstundervisning avses sådan målinriktad och från nivå till nivå fortskridande undervisning inom olika områden av konsten som i första hand riktar sig till barn och unga och som samtidigt ger eleverna förmåga att uttrycka sig och söka sig till yrkesutbildning och utbildning på högre nivå inom konstområdet i fråga”.

Inom den grundläggande konstundervisningen i musik finns det två lärokurser, allmän och fördjupad lärokurs (Utbildningsstyrelsen). I mitt arbete fokuserar jag på den allmänna lärokursen eftersom den är närmare fri bildning i sitt innehåll.

I Finland har det ordnats musikundervisning för barn och ungdomar sedan slutet av 1800-talet säger Garoff (2019, 37). Det första musikinstitutet var Martin Wegelius med om att grunda i Helsingfors år 1882 (Martin Wegelius-institutet). År 1968 kom den första lagen om statsunderstöd till musikläroanstalter (147/1968). Leif Nystén, rektor för musik- och kulturskolan Sandels och tidigare ordförande för Finlands Musikläroinrättingars förbund berättar för Garoff att lagen trädde i kraft våren 1969 och att de nio största musikläroanstalterna fick statlig finansiering för sin verksamhet inom ramen för lagen (2019, 38). Rörelser för musikinstitutets främjande uppstod när regioner och socknar beslöt sig för att de behövde ett musikinstitut, föreningar bildades, kommunerna involverades och när man kunde visa att behov för ett institut fanns kunde man erhålla om statsunderstöd för verksamheten berättar Nystén för Garoff (2019, 37).

Utveckling av grundläggande konstundervisningens läroplan sker kontinuerligt. Förändringar av läroplanen har skett år 2002, 2005 och senast 2017 (Utbildningsstyrelsen, 2017). År 2017 ändrades läroplansgrunderna mot mera kreativ undervisning och individuella målsättningar. Styrsystemet för den grundläggande konstundervisningen bygger på lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning, Utbildningsstyrelsens föreskrifter om grunderna för läroplanen samt läroplanen godkänd av utbildningsanordnaren (2017, 8).

Läroplansgrunderna för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning innehåller allmänna mål som betonar undervisningens uppdrag, värdegrund, syn på lärande och gemensamma mål för den allmänna lärokursen (Utbildningsstyrelsen 2017, 10). Om den grundläggande konstundervisningens uppdrag står det i läroplansgrunderna såhär:

“Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. Undervisningen främjar utvecklingen av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för en konstart. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstarten och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstarten i fråga” (Utbildningsstyrelsen 2017, 10).

Om det gemensamma målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning står det såhär:

“Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konsten och kulturell delaktighet. Studierna i den allmänna lärokursen i konstarten erbjuder inspirerande och mångsidiga möjligheter att skapa och uppleva konst och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att reflektera över konstens betydelse i deras eget liv och att med konstens medel påverka sin egen livsmiljö. Målet för den allmänna lärokursen är att främja lärandets glädje, studiemotivationen och det kreativa tänkandet. I undervisningen beaktas elevernas individuella behov för lärandet och utgångspunkter. Eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem. I studierna i den allmänna lärokursen får eleverna experimentera med, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstart med alla sinnen. Undervisningen ska också stödja eleverna att utveckla sin tankeförmåga och multilitteracitet med hjälp av relationen mellan konst och vetenskap. Eleverna uppmuntras att bekanta sig med konstarten från ett historiskt och samhällsligt perspektiv” (Utbildningsstyrelsen 2017, 11).

När man ser på läroplansgrunderna för allmänna lärokursen i musik innehåller den föreskrifter för musik för småbarn, gemensamma studier, temastudier och vuxenundervisning. För varje del framkommer syftet, dess mål och det centrala innehållet. Föreskrifter om arbetsätt och bedömning av lärandet finns också med. Om det allmänna syftet står det:

“Syftet med den allmänna lärokursen i musik inom den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken och ett livslångt musikintresse. Målet är att stödja elevens intresse för musik. Studierna ska fokusera på glädjen över musiken och att musicera tillsammans samt elevens frihet att förverkliga sig själv genom att själv göra och uppleva. Eleverna uppmuntras till estetiskt och kreativt tänkande och till att utveckla de sociala färdigheterna. Undervisningen beaktar elevernas förutsättningar och intressen och stöder utvecklingen av en positiv självbild och ett gott självförtroende. Under studiernas gång lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att musicera. Det egna musikintresset blir en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet” (Utbildningsstyrelsen 2017, 45).

2.2 Fri bildning

Det som idag kallas fri bildning uppstod enligt Bildningsalliansen i och med behovet av folkupplysning och folkbildning när de nordiska länderna demokratiserades. För de nordiska länderna är folkbildning något specifikt, även om liknande verksamhet förekommer i andra länder (2017, 3). Enligt Granö och Wallén grundades det första medborgar- och arbetarinstitutet i Finland i Tammerfors år 1899 (2003, 100). De hävdar att medborgar- och arbetarinstituten uppstod på samma sätt som dom tidiga folkhögskolorna och studieförbunden. "Medborgar- och arbetarinstitutens historia i Finland kan härledas ur samma ideologiska strömfåror som den övriga folkbildningen, med intressanta paralleller och skillnader mellan folkbildningens institutionaliserade former, folkhögskolorna och studieförbunden" (Granö, Wallén, 2003, 100). Idag omfattar lagen om fritt bildningsarbete läroanstalterna medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler (632/1998).

Om syftet står det i lagen om fritt bildningsarbete: "Det fria bildningsarbetet syftar till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap" (632/1998). Om målen står det: "Målet för undervisningen inom det fria bildningsarbetet är att främja individers mångsidiga utveckling, välmående och välfärd och att främja demokrati, pluralism, hållbar utveckling, kulturell mångfald och internationalism. Det fria bildningsarbetet kännetecknas av studier efter eget val, samhörighet och delaktighet" (632/1998).

3 Mål och motivation

I detta kapitel går jag igenom vad begreppen mål och motivation innebär för min studie eftersom syftet med min studie är att undersöka och utveckla modeller för långsiktig undervisning.

3.1 Mål

Mål för undervisningen handlar för mig och min studie om att ha en utgångspunkt för undervisningen. I Paul Harris metod simultaneous learning betonas vikten av att planera undervisningen på kort-, medel- och lång sikt. Harris hävdar att det är väsentligt att veta vart

varje elev är på väg med sitt spelande (2006, 22). Dehli (1980, 7) säger att mål för undervisningen ger ett uttalat syfte, en utgångspunkt för planering, det motiverar eleven, underlättar samarbetet mellan parterna i undervisningsförhållandet och ger en utgångspunkt för utvärdering. Enligt grundläggande konstundervisningens läroplansgrunder ses det som utbildningens uppdrag att ge möjlighet för eleverna att studera konst långsiktigt och målmedvetet i enlighet med elevens intresseområden (Utbildningsstyrelsen 2017, 10).

3.2 Motivation

Motivationens betydelse i denna studie handlar om att upprätthålla den hos en elev om den finns eller att väcka den om den inte finns. Woolfolk och Karlberg säger att motivation är den drivkraft som utgör de val man gör, hur lång tid det tar innan man kommer igång, hur stort ens engagemang och uthållighet är samt hur man under utförandet av aktiviteten tänker och känner (2013, 2). Enligt Harris och Crozier är den ordbokliga betydelsen av ordet motivation vad som gör att en person agerar på ett visst sätt (2000, 27). I en undervisningssituation menar Harris och Crozier att lärarens attityd till eleven och på vilket sätt hen introducerar nytt material först och främst behöver tas i beaktande (2000, 28). När man låter eleven ta mera ansvar under lektionerna till exempel genom att komma med önskemål om vad hen vill göra har en positiv inverkan på elevens motivation (Harris, Crozier 2000, 31).

4 Metod

För min forskning har jag valt att använda en autoetnografisk metod. Autoetnografi är en kvalitativ forskningsmetod var forskaren beskriver sina personliga erfarenheter och konsekvenser utgående från den kulturella kontexten (Lapadat 2017). Maréchal säger att autoetnografi är en forskningsmetod var man observerar sig själv och reflexivt undersökande i form av etnografiskt fältarbete och skrivande (2010, 43).

Enligt Kullberg är en grundläggande tanke inom etnografien att forskaren fångar människors erfarenheter genom deras sätt att uttrycka dessa för att förstå deras sätt att leva och lära. Människors uttryckssätt förekommer i form av både utsagor och handlingar. Forskaren behöver se bakom handlingen, det sagda och studera hur det förändras i olika situationer och över tid (1996, 15). Kullberg hävdar att det finns flera likheter mellan etnografens roll som

deltagande observatör och en lärares deltagande i undervisning (1996, 16). Skillnaden menar Kullberg är att etnografen observerar mera noggrant och systematiskt samt utvecklar och förändrar sitt tänkande för att se bakom det som händer och sägs (1996, 16). Enligt Kullberg tydliggör etnografrollen det självklara i att ingen egentligen kan lära någon något utan endast underlätta för inläring, skapa möjligheter och förutsättningar (1996, 16). “Var och en måste lära sig själv, men var och en kan använda läraren och sig själv som resurser” (Kullberg 1996, 16).

4.1 Studiens genomförande, validitet och reliabilitet

Gunnarsson (1999) säger att validitet handlar om att mäta det som är relevant medan reliabilitet handlar om att mäta på ett tillförlitligt sätt och att man alltid bör sträva till hög validitet och reliabilitet. I studier med kvalitativ inriktning handlar validitet och reliabilitet om att beskriva att man samlat in och bearbetat data på systematiskt och hederligt sätt (Gunnarsson 1999).

Tillsammans med fyra av mina gitarrelever som jag undervisar på min arbetsplats Jakobstads Svenska Arbetarinstitut har jag arbetat fram individuella mål för vårterminen som har en längd på cirka tre månader. Eftersom jag snart tar examen i musikpedagogik och har jobbat på arbetsplatsen i cirka tre år anser jag mig ha en viss erfarenhet av arbetet som gitarrlärare. Eleverna som jag har valt ut för detta arbete är i olika åldrar och varierande nivå i sitt gitarrspel. Jag har valt dem för att få variation i min undersökning. Under processens gång har jag gjort observationer och anteckningar i en reflektionsdagbok. Efter processens gång har vi utvärderat hur det gått och vilket resultat vi fått fram.

5 Processbeskrivning

I detta kapitel beskriver jag hur jag gått tillväga med mina elever för att utarbeta mål för våra lektioner. Jag presenterar eleverna och målen vi jobbat mot, processens gång och resultatet vi uppnådde.

5.1 Presentation av eleverna

Eleverna som jag presenterar i detta arbete har jag valt för att få variation i ålder och nivå. De är medvetna om att de deltar i detta arbete men under lektionerna har jag valt att inte prata om det så mycket för att hålla fokus på själva undervisningen. De elever som är under 18 år har jag kontaktat föräldrar och bitt om deras godkännande att deras barn deltar i arbetet. Jag använder mig av fingerade namn när jag presenterar mina elever. Eleverna är följande:

Lisa: Hon är nio år gammal och har just börjat spela gitarr, tidigare har hon tagit pianolektioner. Med mig har hon tagit gitarrlektioner sedan början av januari detta år så vi är ganska nya bekanskap för varandra. Hon är oftast glad och positiv när hon kommer till lektionerna. Hon övar flitigt, har bra tålmod och lär sig snabbt det vi går igenom. Målet för Lisas lektionerna har varit att hon ska få bekanta sig med grunderna i gitarrspel, de vanligaste öppna ackorden och melodispel. Till grunderna hör också anser jag att man går igenom vad gitarrens delar heter, hanterar gitarren på ett varsamt och ergonomiskt sätt och att man vet hur man stämmer gitarren.

Oscar: Han är 13 år gammal och har spelat gitarr i drygt två år. Han började spela gitarr på egen hand efter att ha lärt sig spela ukulele. Han har nu tagit lektioner med mig i snart två år. Han lär sig låtar på egen hand med hjälp av internet och har ofta någon ny låt att visa när han kommer till lektionerna. Han känner väl till grunderna i gitarrspel men slarvar med det tekniska och ergonomiska. I skolan har han lärt sig rytm- och notläsning på musiklektionerna. Strax innan jul började vi ta med rytm- och notläsning på gitarrlektionerna. Målet för vårens lektioner har varit att jobba vidare på notläsningen och att spela låtar som stärker hans teknik.

Johan: Han är 17 år gammal och har tagit lektioner med mig i snart tre år. Innan det hade han inte spelat gitarr. Han övar mycket och lär sig snabbt, både på egen hand och under lektionerna. Målet för vårens lektioner har varit att spela låtar som förbättrar och höjer hans teknik.

Kerstin: En glad pensionär i 60-års åldern. För lite över ett år sedan ville hon lära sig något nytt och började därför ta gitarrlektioner med mig. Hon är körsångare sedan tidigare och har ett stort intresse för musik, hon vill lära sig och är motiverad att öva men för henne som är en äldre elev tar det ofta mera lite mera tid att lära sig än för en yngre. Målet för våren har varit att lära sig kompa låten Always On My Mind av Elvis Presley.

5.2 Utarbetandet av mål

Målen som vi arbetat fram med mina elever har uppstått på olika sätt, främst beroende på vilka behov och önskemål eleven har haft. För Lisa blev målet bestämt i ett ganska tidigt skede. Hon behövde få en grund för sitt gitarrspel. När det gäller unga nybörjare anser jag att man som lärare behöver i ett tidigt skede ha en plan för hur man ska lägga upp lektionerna. Man behöver ha material som stegvis bygger vidare på det som man gått igenom tidigare. När det gäller nybörjarelever handlar det långt om att introducera helt nya saker som kan leda till att intresset väcks.

För Oscar blev målen klara när vi hittade not- och rytm-läsningen. Det blev något nytt och spännande att ta tag i. Eftersom jag inte har undervisat notläsning tidigare fick jag hitta nya undervisningssätt genom att skriva notläsningsövningar. Jag ville också att vi skulle jobba på hans teknik, därför har vi varvat notläsningen med att spela mera tekniskt krävande låtar med hjälp av gehör och tabulatur. Det var effektivt eftersom Oscar gärna lär sig nya låtar.

Johans mål tog vi fram när han berättade att han jobbade på låten Snow av bandet Red Hot Chili Peppers. Det är en tekniskt krävande låt och det visade sig att hans teknik inte riktigt räckte till. Vi kom då fram till att vi ska jobba på hans teknik genom att spela låtar som är tekniskt utmanande. Under hösten jobbade vi med skalor och improvisation men han ville själv inför våren göra något annat.

På Kerstins lektioner har vi spelat flera olika låtar för att hon ska lära sig nya ackord och olika sätt att ackompanjera. Men på en lektion i februari bestämde vi oss för att under en

längre tid fokusera på endast en låt eftersom hon tyckte att det blev för mycket att hålla igång flera låtar.

5.3 Planering av lektioner

När målet var bestämt gick planeringen av lektionerna mycket lättare. Jag hade då något att utgå ifrån och kunde förbereda material utgående från det. Eftersom dom flesta av mina elever är nybörjare så har jag samlat på mig passande material för det under de år jag undervisat. Så förberedelserna för Lisas lektioner gick smidigt.

För Oscar skrev jag som tidigare nämnt notläsningsövningar, en del hittade jag på i stunden på lektionen och en del skrev jag hemma i notskrivningsprogram. Vi varvade detta med att spela låtar för att höja hans tekniska nivå. Där valde jag också ur mitt arkiv av låtar. Där smög jag också in lite notläsning genom att ta med låtar som jag hade färdigskrivna noter på.

Johan hade en del önskemål om låtar som jag fick lära mig inför lektionerna. Mitt i allt var vi inne i en Eric Clapton period. Vi spelade allt som allt tre av hans låtar. Fina låtar med tekniska utmaningar som passade hans nivå. Vi har främst spelat låtar på gehör utan noter, ibland brukar vi filma när jag spelar olika delar av låtar så att han kan titta på det hemma när han övar.

Kerstin hade också önskemål om låtar som jag har fått förbereda innan lektionerna. En utmaning för mig har varit att göra noter som är lätta att förstå för henne. Det som visat sig fungera bäst var papper som har ackordsymboler skrivna ovanför sångtexten till låtarna.

5.4 Resultat

Lisa lärde sig mycket på en kort tid. Hon uppfattade nya saker snabbt och övade flitigt. Hon har fått en bra grund för att fortsätta utveckla sitt gitarrspel och sin musikalitet. Vi hann också med en lite mera avancerad poplåt på dom två sista lektionerna. Som jag ser det har

hon motiverats av glädjen att lära sig nya saker och när hon själv märker att hon går framåt. Eftersom hon inte hade spelat gitarr tidigare är framstegen hon gjort tydliga.

Oscars resultat kan konstateras att han fått en inblick i hur not- och rytmläsning fungerar och kan lära sig spela enklare melodier med hjälp av notskrift. Det kunde han inte innan vi började med det under lektionerna. Hans teknik och framförallt medvetenhet om fingersättningens betydelse för speltekniken har förbättrats. Också här märkte jag att motivationen kommer från glädjen av att lära sig nya saker och att lyckas. För Oscars del tror jag också att uppmuntran och positiva ord från mig som lärare hade en stor inverkan.

Johan har fått bättre teknik. Det märks främst i att han fått mera styrka i fingrarna och kan spela starkare och får då fram en tydligare och bättre ton än tidigare. Han har också lärt sig spela tre låtar av Eric Clapton. Han har motiverats av att spela låtar som har varit lite mera krävande än det vi spelat tidigare. De låtar som vi spelat går också bra att spela på egen hand utan komp vilket har motiverat honom eftersom han då får en helhetsbild av låten fast han spelar den ensam.

Kerstin har också gått framåt, att jobba på endast en låt för en längre period var en bra metod. Framstegen märks genom att hon har fått bättre teknik och hinner byta ackord snabbare. Också hon motiveras av framstegen hon gör och när hon märker att det vi gör blir till musik. Ibland har framstegen gått långsamt och det har känts som att vi inte kommer framåt. För en äldre elev kan det ta längre tid att lära sig saker.

6 Slutdiskussion

Arbetet med denna studie har för mig varit givande och lärorikt. Jag har fått en bättre inblick i hur systemen för fri bildning och grundläggande konstundervisning är uppbyggda och jag har blivit mera medveten om att tänka långsiktigt och målmedvetet i min roll som pedagog. Syftet med studien var att beakta elevens intressen och motivation i min undervisning genom att undersöka hur man tillsammans med eleven kan sätta upp mål. Som svar på den första forskningsfrågan: *Kan jag som lärare tillsammans med eleven sätta upp mål genom att*

beakta elevens intressen och motivation? kan jag konstatera att genom arbetets gång har jag fått kunskap och metoder för att beakta elevens intressen och motivation. Genom att beakta elevens intressen och motivation kan jag planera lektioner som utgår från det och därefter tillsammans med eleven utarbeta mål som är genomförbara och realistiska. Detta uppnår man genom att kommunicera och ha en dialog med eleven. Ser man på grunderna för läroplanen inom grundläggande konstundervisning märker man att det även stämmer överens med vad som står där eftersom den bygger på en syn på lärande var eleven har en aktiv roll och lär sig ställa upp mål och arbeta mot dem både självständigt och tillsammans med andra (Utbildningsstyrelsen 2017, 11).

Som svar på andra forskningsfrågan: *Kan man väcka och upprätthålla elevens intresse och motivation genom att inkludera eleven i uppsättandet av mål för undervisningen?* kan jag konstatera att resultatet av min undersökning visar att man kan väcka och upprätthålla elevens intresse och motivation genom att inkludera eleven i uppsättandet av mål för undervisningen. Det stämmer också överens med målet för allmänna lärokursen inom grundläggande konstundervisning vilket är att främja glädjen i lärandet, studiemotivation och kreativt tänkande. I undervisningen beaktas elevernas utgångspunkter, individuella behov och uppmuntras till att välja för dem betydelsefulla former att skapa konst (Utbildningsstyrelsen 2017, 11).

På den tredje forskningsfrågan: *Vilka egenskaper förväntas jag behärska som lärare inom fri bildning?* Svarar jag utifrån mina egna erfarenheter. Som lärare inom fri bildning förväntas jag ha bred kunskap om mitt ämne, kan arbeta självständigt, ha sociala färdigheter och kan planera undervisningen både kortsiktigt och långsiktigt. Egenskaperna har jag fått dels genom min utbildning men också genom erfarenheten av att jobba som gitarrlärare. Jag anser att egenskaperna som jag förväntas behärska är realistiska och att de egentligen inte är annorlunda än inom andra utbildningsformer. Men till skillnad från grundläggande konstundervisning som är läroplansstyrd så ställs inga yttre krav på undervisningen från utbildningsordnarens sida. De yttre krav som finns kommer från eleverna. Det gör att läraren inom fri bildning behöver på egen hand utforma undervisningen och ha en egen plan för vad som ska hända på lektionerna. Till det behöver tilläggas att verksamheten är kursbaserad ofta med 10-12 veckor långa terminer vilket är mycket kortare än inom grundläggande konstundervisning. En del elever fortsätter flera terminer men inte alla vilket gör att det kan

bli svårt att hinna sätta upp realistiska mål under den korta tiden. Det positiva med att terminen är kort är att avgifterna blir billigare och för någon som vill prova på att spela ett instrument är tröskeln kanske lägre att anmäla sig till en kurs inom fri bildning än till grundläggande konstundervisning som både är dyrare och sträcker sig över flera år. Så om man som lärare vill arbeta mot långsiktiga mål behöver man vara medveten om att arbetsförhållandena ser ut som dom gör.

Jag anser att man som lärare inom fri bildning kan använda sig av och inspireras av det som görs inom grundläggande konstundervisning. Min studie visar att det lönar sig att arbeta långsiktigt och målmedvetet. En fråga som väckts under arbetets gång är varför fria bildningen fortfarande ser ut som den gör? Är det kanske dags för en förändring? Ett förslag till vidare forskning. I framtiden kommer jag att fortsätta jobba mot långsiktig undervisning.

7 Källförteckning

- Bildningsalliansen., 2017. *Fritt bildningsarbete på svenska i Finland*. Helsingfors: Bildningsalliansen.
- Dehli, B., 1990. *Spille, synge, laere sammen: instrumental- og vokalundervisning i grupper*. Oslo: Aschehoug.
- Garoff, L., 2019. *Mer än en hobby! En kartläggning av den grundläggande konstundervisningen på svenska i Finland*. Helsingfors: Svenska Kulturfonden
- Granö, M. & Wallén, B., 2003. *Bli något eller någon? En finlandssvensk folkbildningsodyssé*. Helsingfors: Svenska Folkskolans Vänner.
- Gunnarsson, R., 1999 (Online). *Validitet och reliabilitet*. <https://infovoice.se/validitet-och-reliabilitet/> (hämtat: 23.4 2021).
- Harris, P., 2006. *Improve your teaching!* London: Faber Music Ltd.
- Harris, P. & Crozier, R., 2000. *The Music Teacher's Companion A Practical Guide*. London: ABRSM Ltd.
- Kullberg, B., 1996. *Etnografi i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur
- Lapadat, J., 2017. *Ethics in Autoethnography and Collaborative Autoethnography*. Qualitative Inquiry.
- Maréchal, G., 2010. *Autoethnography*. London: Sage.
- Utbildningsstyrelsen., 2017. *Grunderna för läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.
- Utbildningsstyrelsen., 2017. (Online) *Musik i grundläggande konstundervisning*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/musik-i-grundlaggande-konstundervisning-2017> (hämtat: 19.4 2021).
- Utbildningsstyrelsen., u.å. (Online) *Ordande av undervisningen*. <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/ordande-av-undervisningen>
- Lag om fritt bildningsarbete 21.8.1998/632 (Online) www.finlex.fi (hämtat: 17.3.2021).
- Lag om grundläggande konstundervisning 21.8.1998/633 (Online) www.finlex.fi (hämtat 18.3.2021)

Martin Wegelius-institutet (u.å.). (Online) <https://www.mwi.fi/om-oss> (hämtat: 16.4 2021).

Woolfolk, A. & Karlberg, M., 2013. *Pedagogisk Psykologi*. Uppsala: Pearson.